

ОТЛОЖЕНИТЕ РЕФОРМИ ВИНАГИ СТРУВАТ ПО-СКЪПО

* Специално за „Морски вестник”

Във Варна вече се разпространява първи том на книгата „Пряката демокрация: ключът за/на реформа”. Съставител е председателят на партия „Реформа” Петър Клисаров. Със статии, анализи и програми участват шестдесет експерти от всички области на живота.

„На мнозина идеите ни ще се сторят твърде радикални, но реформа е последната възможност преди революция и за да е безкръвна, всички досегашни политици трябва да се оттеглят и да дадат път на новото, чакайки смирено да бъдат потърсени за съвет, за обяснение или обвинение, се казва в предговора на книгата.

Призоваваме Ви да помогнете за допълване на документа, за да е налице истинската пряка демокрация чрез Вашето участие. Имате уникалната възможност да кажете как Вие, именно Вие искате да живеете в собствената си държава.

Не партиите и лидерите са важни. Важни са ИДЕИТЕ и хората, които могат да ги осъществят. Очакваме Вашите идеи да допълнят нашите и обединявайки цялата енергия на народа, да създадем държава, в каквато всеки от нас ще бъде горд да се нарече БЪЛГАРИН!”

Тези и други текстове можете да прочетете в сайта reforma-bg.eu

ОТЛОЖЕНИТЕ РЕФОРМИ ВИНАГИ СТРУВАТ ПО-СКЪПО

Социалният антрополог Харалан Александров е автор на констатация, която обобщава периода след 1989 г.: „Нашият социален свят днес не е направен, за да живеем щастливо, а е скроен с омраза от тайните архитекти на българския преход – озлобени отломки от репресивния апарат на тоталитарния режим – и трайно носи отпечатъка на душевното разстройство на своите дизайнери”.

С пълна сила думите му звучат и за националната отбрана. Страната ни пропусна седем години, преди да се ориентира към членство в НАТО. Три пъти по толкова е времето, през което течаха ялови дискусии накъде да тръгне т. нар. военна реформа, каква по численост и по характер да бъде Българската армия, кой модел на отбранително строителство да бъде избран. Но историята не прощава проспаните години. Закъснелите реформи обикновено се заплащат далеч по-скъпо.

Единственото действие, което всички правителства след 1989 г. владееха и прилагаша твърде „успешно”, бе **рязането**. Рязане на живи хора и на незаети щатни бройки, рязане на структури и на цели родове войски. Рязане на модерни и ефикасни системи, на оръжия и техника. Рязане на перспективи, възможности, новаторски решения и надежди за изграждане

на съвременни, малобройни, но гъвкави, боеспособни, високо мотивирани и сплотени около националните интереси и идеали Въръжени сили. Днес състоянието на Българската армия е тревожно. Предвидената численост на личния състав до 26 000 души е плод на финансов недоимък, а не на научни, военностратегически и държавнически изследвания и прозрения. Вече десет години три правителства отлагат купуването на съвременен изстребител, без който, както знаем от учебниците, не е възможно да се водят съвременни бойни действия нито по суша, нито по море. При такава реалност патетичните политически изявления, че държавата осигурявала максимално възможните средства за българския войник звучат твърде кухо.

На подобна демагогия още преди 220 години Робеспьер е дал принципен отговор с думите : „За Отечеството е направено недостатъчно, ако не е направено всичко”. Биха ли се заклели вчерашните и днешните управници, че са дали всичко за отбранителния потенциал на Отечеството?

Армията ни загуби единствената истинска война, която води в най-новата ни история: войната срещу местните политици. Военните бяха обречени на поражение, защото останаха сами срещу силните на деня. В хода на безсмислените съкращения и „трансформации” те загубиха последната си опора – общественото мнение и грижовното отношение на народа към войската, предавано от поколение на поколение.

Причините за упадъка са очевидни:

Управленската недостатъчност, липсата на държавническа отговорност и колониалният манталитет на управляващите клики. Интелектуалната и моралната деградация на т. нар. политически елит, който повече от 68 години оцелява и се самовъзпроизвежда за сметка на българската нация.

Учени, политически наблюдатели, честни творци и експерти вече поставиха точна диагноза на хроничното заболяване на страната ни: негодни, корумпирани, егоцентрични, страхливи и слугински наведени политици. Днешните „национални водачи” са хомонкулуси, заченати в генетичните лаборатории на милиционер-социализма. Селектирани от водещите си офицери от Държавна сигурност. Урбанизирани селяни, те придобиха власт, но не култивираха мъдрост, както пише Калина Андролова. „Ако смееха, щяха да отнесат и приборите”, казвал насмешливо Фердинанд за българските министри, които ставали от масата му след официална вечеря.

Патологията на политическия, икономическия и т. н. живот разяжда обществения организъм, води до натрупване на злоба, завист, агресия, скривани (до време) гняв и разочарование. И до взрив, който извежда хората на улиците или ги отправя в психиатрията. Засега вторият изход е далеч по-разпространен. По официални данни до него са стигнали 22 % от нас. Готвят го и за останалите.

Историята на заболяването може да бъде проследена в **институционалната разпокъсаност и националната безотговорност във военното строителство.**

1. Водещата роля на Народното събрание е сведена до формално гласуване на бюджета, на някои ръководни документи и до фиктивен парламентарен контрол.

Настоящото 41-во Народно събрание досега прие няколко важни документа: Стратегия за национална сигурност, Бяла книга за отбраната, изменения и допълнения в Закона за отбраната и въоръжените сили (ЗОВС), Закон за военната полиция. Други резултати засега няма. Комисията по външна политика и отбрана (КПВО), пета по ред от 17-те парламентарни комисии, от август 2009 г. до ноември 2012 г. се е събирала на близо сто заседания, където са обсъдени и приети посочените по-горе документи. Около 80 % от решенията на комисията са свързани с ратификации на договори и меморандуми в областта на външната политика.

В комисията членуват петима икономисти, петима инженери, 4 лекари, 3 „международници“, 1 социолог, 1 журналист и 1 депутат с непосочена професия. Прави впечатление, че офицерите, служили в Българската армия, не са имали смелостта да посочат истинската си професия. Писали са в депутатските си биографии, че са „инженери“. Доста показателна легенда.

„В България мнозина от депутатите са нови в Народното събрание и им е нужно време, за да вникнат в проблемите на отбраната и да станат напълно ефективни в своята роля. Очевидно е, че ще им е необходимо да преминат образователно-подготвителен процес, ако трябва да се състои добре информиран и задълбочен парламентарен дебат“, констатира експерти от Министерството на отбраната (МО) на Великобритания през миналото десетилетие. Оттогава до днес няма видим напредък. Защото докато трае „образователно-подготвителният процес“, обикновено изтича мандатът на парламента и на средностатистическия народен представител, попаднал случайно в Комисията по отбрана и национална сигурност. Ако той има щастието да бъде преизбран, в следващия парламент най-често се оказва в друга комисия.

Скандалът с напускането на повече от 1 200 офицери и сержанти, след като Народното събрание гласува да им бъдат отнети някои социални придобивки, релефно очерта „приноса“ на управляващата партия за отбраната. **Заключения:**

А. Народното събрание и неговата водеща комисия гледат от дистанция проблемите във Въоръжените сили. Няма компетентно, активно, загрижено отношение към националната отбрана.

Б. Както и в предишни състави, НС доброволно приема ролята на трансмисия, задвижвана от енергията, от законодателните, управленските

и стратегически инициативи на Министерския съвет. Липсват собствен облик, парламентарни анкети, разследвания, посещения в поделения, жива връзка с военнослужещите и искрено отношение към процесите, тенденциите, препятствията и неуспехите в БА. Спрямо националната отбрана и този парламент изповядва бюрократичния принцип „Колкото – толкова”.

В. Освен че са нищожен брой спрямо представителите на други професии, офицерите, влезли в НС от листите на различни партии, задружно крият и вероятно се срамуват от военната си биография, маскират се като цивилни граждани, не приемат ролята на компетентни и загрижени за съдбата на Въоръжените сили политици и държавници.

Г. Докато съществува пряка зависимост на депутатите от премиера, когато той е и лидер на управляващата партия, няма как да се избавим от противоречието между обществения интерес и личната корист на депутата да бъде включен в листите и на следващите избори.

В напредналите държави комисиите по национална сигурност са средоточие на мощен интелектуален и политически потенциал, генератор на идеи и на перспективни предложения, строг и компетентен съдник на военните ръководители. Например, Конгресът на САЩ контролира как се разходва всеки долар от военния бюджет, приема и финансира дългосрочните програми за развитието на петте вида въоръжени сили (Сухопътни войски, ВВС, ВМС, Морска пехота и Космически войски), дава задания и прави оценки на научни, технически, управленски и др. концепции за усъвършенстване на отбранителните способности на страната. Командващи видове въоръжени сили, генерали със забележителен опит, признават в мемоарите си, че най-страшните им изпитания са били не на бойното поле, а при разследване от сенатски комисии или при изслушвания в Конгреса.

„Отсъстващите законодатели” бяха наричани депутатите в двата предишни парламента. Българският данъкоплатец никога не е бил особено взискателен към парламентарната комисия по национална сигурност. Вероятно защото никога не е бил запознат с дейността ѝ. Зад завесата на особена сложност и изключителна важност на обсъжданата материя, в българския парламент изкараха кротко мандатите си не един и двама партийни хрантутници.

В българския парламент вече 22 години нямаше и няма достатъчно авторитетни политици, които да са експерти във военната област и да имат волята да се изправят срещу всяка късогледа партийна линия, да защитят националния интерес, да отстоят скорошното изграждане на модерни, гъвкави, боеспособни въоръжени сили.

Законодателите абдикират от задължението си да упражняват контрол и да взискват от представителите на изпълнителната власт да спазват законите и да се отчитат пред народните избраници за дейността си.

Правителствата, които скъсаха с практиката ежегодно да внасят в парламента годишен доклад за състоянието на националната отбрана, не бяха санкционирани от своя работодател – Народното събрание. Парламентарният контрол в момента представлява формална дейност, протичаща по формулата „Конкретен въпрос – абстрактен отговор”. Затова през законодателната мелница минаха и заминаха, без да донесат полза, малки демонстрационни проекти на правителството като Стратегически преглед на отбраната, План 2011 и поредната Стратегия за национална сигурност. Българският парламент все още напълно се вписва в констатацията на Сирил Паркинсън, че „Никой не може да бъде сигурен за живота, за здравето и за имуществото си, докато заседава законодателното събрание”.

2. Президентът-еманация

Спорната институция на държавния глава в парламентарна република често наелектризира общественото мнение. Особено в навечерието на избори.

Как не трябва да бъдат осъществявани функциите на върховен главнокомандващ през последните десет години най-нагледно бе демонстрирано от лицето Георги Първанов. Два пълни мандата Първанов твърде формално се отнасяше към задълженията си. Нередовно, след удивително дълги паузи, след обществен и политически натиск свикваше Консултативния съвет по национална сигурност, където течаха вяли и безплодни разисквания. Първанов нито веднъж не зае ясна и конструктивна позиция при важни за националната отбрана и в частност за Българската армия събития. Поощряваше безпринципната кадрова политика на НДСВ и на Тройната коалиция.

В писмените източници, в сайта и в други свидетелства за дейността на президентската институция няма да останат проучвания, конференции, кръгли маси, обръщения към нацията или към парламента, статии и интервюта за националната отбрана. Приказки на парче, скучни и самоповтарящи се слова преди парадите на 6 май очертават „приноса” на Първанов към военното строителство и отбраната на българската държава. Нито веднъж Г. Първанов не алармира обществото, че страната ни изостава в модернизацията на Въоръжените сили, че почти всички средства от военния бюджет отиват за текуща издръжка, че закъснява въвеждането и прилагането на стандартите на НАТО във войските и силите, че управленската структура на БА е стара, тромава и скъпа, че в бойната подготовка ударението все още не пада върху обучението и оборудването на контингентите за мисии, на войските и силите, предназначени да защитават територията на Отечеството. Нито Първанов, нито който и да е от съветниците му не удостоиха с внимание най-новата заплаха за военната ни сигурност: кибератаките.

Президентите Ж. Желев, П. Стоянов и Г. Първанов не бяха и не биха могли да бъдат активни и ефективни във военната си политика, след като за военни съветници или за секретари по отбраната постоянно са им били изпращани агенти на Държавна сигурност. С усилията на Военното контраразузнаване (ВКР) и на други фактори, свързани с (уж) бившата българска Секуритате, в администрацията на държавния глава винаги са присъствали офицери, зависими от тайните служби на комунистическия режим.

През последните 17 години в президентската администрация работят общо 21 сътрудници на комунистическите служби. Единадесет от тях са били при Георги Първанов, като петима останаха в екипа му до края. „Свитата прави краля”, казват изтъкнати драматурзи. „Агентите правят (п)резидента”, бихме добавили в съвременен вариант.

Провалът на Първанов като върховен главнокомандващ е най-забележим в кадровата му политика. Заедно с БСП, НДСВ и ДПС Г. Първанов носи главната отговорност за деградацията на българския генералитет през последното десетилетие. Десет години Първанов подписваше укази за повишаване в звание, за назначаване или пенсиониране на лица, облечени в генералска униформа, страдащи от наследствените болести на социалистическата армия и съветската военна школа: **скромна обща култура, недоказан професионализъм, липса на инициатива и самостоятелност, неизградени лидерски качества, слаба езикова подготовка, комплекси за непълноценност, шуробаджанщина и родова обремененост от комунистическата номенклатура.**

Само безпощадна хирургическа намеса или химиотерапия може да премахне матастазите на комунизма, заложили в ДНК на българския генералитет. В противен случай създадената от БКП/БСП матрица ще възпроизвежда удобни безличия, синове и внуци на активни борци, а обществото ще се чуди защо разликата между генералите от НАТО и нашите висши офицери не се скъсява.

3. Министерският съвет

Като висш орган на изпълнителната власт МС осигурява ресурси, приема планове програми и правилници за приложение на законите, предлага на президента назначенията и повишенията на висши офицери и пр.

Всъщност МС дава зелена улица на разработените в министерствата документи, тъй като премиерът и другите министри нямат нито време, нито компетентност да вникват в същността на проблемите, решавани от другите ведомства.

Затова стилът и резултатите от дейността на МС в сферата на отбраната в изключителна степен зависят от личността на министър-председателя, от стратегическите цели и приоритети, които преследва управляващата партия. През последните 22 години нито една от упражняващите властта

партии не е поставяла сред приоритетите си създаването на модерни, гъвкави, ефикасни, боеспособни Въоръжени сили. В предизборната риторика на всички политически сили присъстват обещания и заклинания в името на независимостта и отбраната на страната, но изпълнението на тези патетични фрази или се забравя дни след изборната победа, или се отлага до края на управленския мандат.

Например, преди изборите партия ГЕРБ обяви, че приоритет номер едно ще бъде изборът и покупката на многоцелеви изстребител от ново поколение. Експертите на партията вярно бяха преценили и подсказали на политиците коя е най-неотложната необходимост за БА. Четвърта година правителството отлага закупуването на изстребител, позовавайки се на световната криза, на икономическите трудности, на истинския си и единствен приоритет – строителството на магистрали.

Главният нерешен проблем се нарича **бюджет за отбрана**. Военният бюджет спадна до тревожните 1,3 % от brutния вътрешен продукт (БВП), при подписани договорни задължения от българската държава този процент да не слиза под 2,6. В първия държавен бюджет, съставен от новото правителство, средствата за отбрана бяха намалени с 40 %.

Свитото финансиране не само влияе отрицателно върху социалния статус на кадрите военнослужещи и пречатства подбора на кандидати за професионални войници. Небалансираните съкращения във въоръжените сили водят до небалансирана структура и до загуба на способности, които може да се наложи отново да бъдат създавани. Което ще струва далеч по-скъпо. Най-тревожното е, че не достигат средства за обучение, за бойна подготовка, за христоматийните полева, въздушна и морска натренираност на личния състав.

По капиталови разходи за един военнослужещ България е на последно място сред съюзниците от НАТО. **Разходите за нашия военнослужещ остават два пъти по-малко, отколкото в Румънската армия, 4 пъти по-малко от Естонската, 9 пъти по-малко от Датската и 14 пъти по-малко от Холандската.** Не смеем да твърдим, че българският войник е 14 пъти по-небоеспособен от холандския. Твърдим само, че българското държавно ръководство изпълнява отечествения си дълг 14 пъти по-зле от холандското.

Така постоянно намаляващата Българска армия не изпълнява в пълен обем най-важната си конституционна задача: да се готви за въоръжена защита на Отечеството. Оправданията на политици, на цивилни и на военни началници са примитивни и изтъркани: „липса на средства”. По времето на тройната коалиция подобни приказки звучаха цинично и предателски на фона на скъпите ремонти в МО, продължили години и струващи десетки милиони левове. Докато бюджетите на видовете въоръжени сили бяха орязвани безмилостно, МО закупуваше луксозно офис-обзавеждане, скъпи автомобили („Тойота” и „Волво”), компютри от висок клас. С тези

средства целогодишно биха могли да бъдат осъществени пълноценни учения на всички роти от първоешелонните поделения на Сухопътните войски.

През периода 2001-2009 г. бюджетът на МО достигна 1,2 млрд. лв. – огромни средства, които бяха разходвани неефективно. Например, централната администрация поглъщаше 28-30 % от бюджета, което бе два пъти повече от цял вид въоръжени сили – ВМС, чиито бюджет е 12-14 %. През мандата на ГЕРБ нищо-неправенето се превърна във воденичен камък върху врата на Въоръжените сили. Поради „икономически причини” се задълбочи и придоби необратимост процесът на депрофесионализация сред значителна част от командния състав на Българската армия. Нарастващ брой от офицерите, постъпващи във ВА „Г. С Раковски”, не са командвали подразделения по време на големи (бригадни) учения, не са участвали в щабни тренировки на полето, с внезапно изнасяне в районите за съсредоточаване, не са били проверявани по пълната схема за контрол на бойната подготовка в БА. След завършване на академията същите заемат по-високи длъжности в звената батальон-бригада, без да умеят да планират и да ръководят реални бойни действия в реална обстановка. Чуваме обяснения, че халът на българина е толкова тежък, че би било кощунство да отнемем от залъка му, за да купуваме скъпа военна техника. Никой обаче не иска да отнема от мизерните доходи на бедния и обедняващ българин. Средствата за отбрана могат и трябва да бъдат осигурени по множество безболезнени начини: чрез дългосрочни заеми, чрез лизингови, офсетни и други финансови механизми, чрез помощи от съюзниците, които да не застрашат баланса на държавния бюджет през следващите години.

Тежък проблем при това правителство е, че то не знае за какво да използва правомощията си и накъде да води държавата. **Неговият мениджмънт е инстинктивен и пропаганден.**

В Министерския съвет и в Министерството на външните работи няма как да не знаят, че някои от големите държави на планетата рязко увеличават военните си бюджети, предвиждат влошаване на международните отношения през близките пет-десет години, готвят се за вероятни бъдещи войни за ресурси и за жизненоважни суровини. Спомнете си само острите дипломатически реплики, които си размениха Норвегия, Канада, САЩ и Русия около спора кому принадлежат природните недра на Северния полюс.

Българската политика, дипломация и военна мисъл би трябвало да имат варианти при негативни тенденции в Европейския съюз, при частично или пълно разпадане на тази архитектура, толкова лелеяна от българите и градена с огромни надежди от европейците. Какви полезни ходове би могла да направи българската страна, ако се осъществи най-неприятният вариант? Дали няма да повторим драмата с Варшавския договор, в чието

разпадане българското комунистическо държавно ръководство не вярваше до последния момент?

4. Министерството на отбраната и Щабът на отбраната (ЩО):

През 2011 г. най-сетне бе осъществена идеята за интегрирано МО, в чийто състав бе включен и Щабът на отбраната. След 20-годишно паралелно съществуване, неведнъж прераствало в скрити бойни действия, най-сетне МО говори с един глас – гласа на политическото ръководство и на военната експертиза. Предстои да узнаем полза или вреди носи шумно оповестената интеграция.

От 2001 до 2009 г. трима министри от НДСВ „ръководиха“ МО с характерните за царските избраници некомпетентност, липса на визия и на лидерски качества, некадърност и корумпираност. От 2009 г. до днес от името на ГЕРБ министерства запасен генерал, обиколил преди това неизяснен брой партии. При последователното проследяване на предварително оповестените приоритети нагледно проличава, че ръководствата на МО вече 12 години не са постигнали успех в нито една от важните за отбраната на страната области.

При стабилно военно ръководство редица провали на цивилните шефове в сферата на отбраната можеха да бъдат спестени или минимизирани. Но у нас се насложиха две негативни явления: слабо политическо ръководство и липса на военни лидери.

Някои от съществените проблеми днес:

а. Окаяното състояние на ВВС. След Ньойския договор българските ВВС никога не са били в подобно положение. Още по-странно е, че през последните 14 години трима генерали от ВВС оглавяваха Генералния щаб (ГЩ). При министрите Свиначков и Близнаков неколккратно бе прекъсван и подновяван договорът с руската компания РСК-МиГ за ремонта на изстребителите МиГ-29, от което пострада боеспособността на българските ВВС. Стигна се дотам, да няма годен за дежурство изстребител за защита на българското въздушно пространство и за патрулиране в рамките на еър-полисинг.

В План 2014 е записано, че за ВВС трябва да бъдат закупени „**до 20 бр. нов тип основен боен самолет**“. Но вместо да организира прецизен и прозрачен търг, МО четири години отлага покупката, като постоянно се позовава ту на липсата на средства, ту на „международното положение“. Вместо да бъде осигурено количество за ескадрила, намеренията се свиват до размерите на звено. Което е повече от недостатъчно.

В средата на 90-те години, при подготовката си за влизане в НАТО, Чехия избра един основен приоритет и го следваше неотклонно до пълното му решаване: страната отдели значителни средства и закупи ескадрила бойни самолети F-16. Сега те носят пълноценни дежурства във въздушното пространство на Чехия и участват в мисии на НАТО, а вниманието на

държавното и на военното ръководство е съсредоточено към следващите направления на модернизацията.

Преди няколко години Румъния предложи двете страни съвместно да закупят многоцелеви изстребители за своите армии. Българското военно министерство и правителството подозрително дълго мълчаха. Вероятно поради опасения, че ще изгубят възможността за договаряне на комисиони. Далеч по-трудно е да бъдат подкупени две комисии в две различни държави или обща комисиия от представители на тези страни.

Предложението на Румъния бе изключително изгодно за нашите ВВС, тъй като общото количество на закупените изстребители щеше да бъде по-голямо, откъдето цената на един самолет щеше да бъде намалена. Двете съюзни авиации биха могли далеч по-лесно да взаимодействат при охраната на въздушното си пространство, да тренират личен състав, да организират ремонти, да обменят резервни части, техника за обучение и поддръжка и т. н. Провалената с мълчание съвместна сделка е красноречив пример за предаване на националните интереси в името на користни лични и групови сметки.

б. Българските контингенти в операции по поддържане на мира (ОПМ) все още не разполагат със собствени логистични ресурси и щабове и се прикачват към самостоятелни формирования от други държави (най-често Германия, Холандия и Италия). Този подход влияе върху качеството на мисията, подронва самочувствието на военнослужещите, не позволява командирите и щабните офицери да натрупват и да обобщават опит от участието в подобни операции, влияе отрицателно върху престижа на българската държава.

в. Политическото решение от 1 януари 2008 г. Българската армия да премине изцяло към **окомплектоване с професионален личен състав** бе прибързано и не бе осигурено нито организационно, нито ресурсно и морално. По-полезно би било преходът да стане плавно, за две-три години. Решението на парламента принуди Генералния щаб и командирите на подразделения да правят сериозни отстъпки спрямо качествата на кандидатстващите младежи и девойки, за да изпълнят заповедта към 1 ноември 2007 г. всички войнишки длъжности в БА да бъдат заети от професионални военнослужещи.

Между младежа, подписал договор за професионален войник, и истинския воин-професионалист съществува принципна разлика. Социално-психологическият портрет на повечето кадрови войници показва, че най-често това са младежи от бедни семейства и от малки градове, със средни интелектуални и физически възможности. С подобен човешки материал за командирите е изключително трудно да сглобят боеспособни подразделения.

Ежегодно до двеста кадрови войници напускат армията, като не подновяват или прекъсват договорите си. Според някои генерали, техният

процент е незначителен и не представлява опасност за окомплектоваността на поделенията. Според други специалисти, уволняващите се са сред елита на професионалните войници, които не са доволни от заплащането, от атмосферата и организацията в поделенията, от качествата на командния състав, от социалните осигуровки и от перспективите, които им предлага войнишката професия. Тяхното поведение е показателно за повърхностния и прибързан подход на парламента и на МО към професионализацията на армията.

г. Демотивация на офицерския състав. След тригодишни усилия министрите Симеон Дянков и Аню Ангелов най-сетне направиха онова, което не успяха да свършат предшествениците им: да предизвикат сериозен срив в мотивацията на огромна част от офицерския състав и да инициират вълна от рапорти за напускане на млади и на офицери от средното поколение. След като Симеон Дянков с интригантски реплики противопостави майките, чакащи увеличение на надбавките за децата си, на професионалните военнослужещи, а Аню Ангелов обясни, че трудът на балерините е не по-лек от натоварванията на летеца-изстребител, не останаха никакви съмнения за избора на това правителство.

Стана безпощадно ясно, че за Б. Борисов, С. Дянков и А. Ангелов офицерите, сержантите и войниците са ненужен баласт към държавния бюджет, от който следва да се избавят час по-скоро и на минимална цена. Безполезната риторика на военния министър, предал бившите си колеги, само засилва убеждението, че за ГЕРБ военнослужещите са излишни гърла и опасна, трудно манипулируема част от населението, която не е съгласна да слугува на властниците срещу законното си възнаграждение. И която следва примера на своите предтечи, винаги поставяли Родината над държавата.

След краха на кадровата политика на ГЕРБ в Българската армия се налагат **спешни мерки за попълване на офицерския, на сержантския и на войнишкия състав.** Като първа крачка към оздравяването на БА може да се предприеме:

- **частично въвеждане на швейцарския модел на отбрана. Всички мъже, годни да носят оръжие, ежегодно да преминават 10-15 дневни курсове за обучение и преподготовка. Да им бъдат зачислени лично оръжие, униформа и средства за защита от химическо и биологическо оръжие. Същите задължително да преминат психологически тестове.**

- **към съществуващите военни формирования (поделения) да бъдат изградени центрове за носене на наборна войнишка служба от младежи-доброволци. За целта може да бъде използван опитът на Бундесвера.**

д. Сред най-тежките грехове на МО причисляваме ликвидирането на подводните сили на българския военен флот. С лека ръка бяха зачертани близо стогодишна традиция, уникален половинвековен опит и усилията на

две поколения елитни военни моряци. Средствата, които уж ще бъдат икономисани, са повече от скромни. Десет години Щабът на ВМС с помощта на офицери от Генералния щаб, на журналисти, на обществени и политически дейци, остояваше правото ни да се нареждаме сред страните с подводници и подводничари.

Точно през тази година Гърция, която преживява най-тежката финансова криза след Втората световна война, получи нова подводница, построена в Германия. Въпреки ударите на кризата, гръцкият военен бюджет бе намален от 4,8 на 4 % от БВП.

В турските ВМС влезе в строя нов корвет собствено производство. У нас явно факторът „политическа съобразност” още веднъж удържа победа над критерия „военна необходимост”. Отказът от подводно корабоплаване представлява стратегическо отстъпление от националните интереси. Това решение час по-скоро трябва да бъде коригирано, преди да са напуснали страната или да са си отишли от този свят част от най-качествените морски офицери, които някога сме имали.

Близки приоритети:

1. След като се очертава вероятността България още дълги години да бъде външна граница на ЕС, наложително е да бъдат произведени или закупени бързоходни катери и вертолетни за Граничната полиция.
  2. Да бъде организирано оперативно взаимодействие между ВМС, ВВС и Граничната полиция. При необходимост катери и хеликоптери на ВМС, хеликоптери или самолети на ВВС да подпомагат действията на Гранична полиция срещу тероризъм, контрабанда, незаконен улов на риба в български териториални води, нелегален трафик на хора и на товари. Неведнъж наши граничари станаха жертва на агресия от страна на чуждестранни рибарски съдове и поради нерегулирано взаимодействие между ВМС и Гранична полиция. Спрямо този трансграничен проблем МВР и МО засега изповядват ориенталския принцип „Яваш-яваш”.
  3. Зачестиха пиратските отвлечения на български кораби и на чужди кораби с български моряци. Две правителства бездействат, като разчитат единствено на международните военноморски сили под егидата на НАТО. До момента това формирование действа мудро и неефективно. Командирите му се държат като паркетни дипломати, а не като морски офицери. Необходимо е подразделения от силите за специални операции на ВМС, ВВС и Сухопътните войски да поддържат готовност да бъдат дислоцирани в зоните за пиратски действия, където да извършат операция за неутрализиране на пиратите и за спасяване на българските граждани.
- Главната причина за краха на т. нар. преход е доминирането на комунистическата номенклатура и на обслужващите я секретни служби във всички сфери на националното битие и съзнание.**

Изводи:

А. Политическата класа, обсебила държавната власт в Република България, не е част от решението, а част от проблемите на Българската армия. Всъщност политическото и военното ръководство на войската се опитва да открадне от обществото исторически важен къс от време и да се облагодетелства за сметка на военния бюджет, като симулира модернизация, професионализация и трансформация по стандартите на НАТО.

Б. След тези горчиви и унижителни за България констатации е необходимо спешно да бъде създадена парламентарна комисия, която да анализира отбранителната политика от 1989 г. до днес и да даде принципна оценка на всички министри, зам.-министри и висши военачалници. Виновните да бъдат съдени, както са били съдени предшествениците им след Междусъюзническата и Първата световна война.

В. Преди съкращенията специални държавни комисии (парламентарни или правителствени) да извършат прецизен кадрови подбор на офицерския състав, като оценят професионалните, интелектуалните и морално-волевите му качества и да предложат неподходящите лица за извеждане в резерва.

Държавата, ръководена от милиционери, няма как да има силна и боеспособна армия. Самоназначилите се за национални „лидери” лица си представят България като грамаден милиционерски участък, където дежурният милиционер играе шах с дежурното куче. И когато случаен минувач се заглежда в партията им и казва „Брей че умно куче!”, полицаят отвръща: „Ами, умно. Две на две сме!”

Струва си да си спомним Декларацията за независимостта на САЩ, където е казано: „Щом една форма на управление се окаже пагубна за посочената цел, народът има правото да я видоизмени или премахне и да учреди ново управление, поставяйки основите му на такива принципи и организирайки властта му по такъв начин, каквито му се чинят най-подходящи, за да гарантират неговата сигурност и щастие.”

Петър КЛИСАРОВ

председател на партия „Реформа”

Васил ДАНОВ

капитан I ранг о. р.

експерт

Изпратете вашите допълнения, коментари и предложения за управленския план на партия „РЕФОРМА” на адрес: info@reforma-bg.eu